

מח"ש לא שיכנעה

דבריו החריפים של חבר ועדת אור, הפרופ' שמעון שמיר, כי המחלקה לחקירות שוטרים (מח"ש) זקוקה לבדק בית רציני, ראויים לתשומת לב. אין זו הפעם הראשונה ששמיר תוקף את מח"ש. כבר בספטמבר 5002, כשפירסמה המחלקה את החלטתה שלא להגיש כתבי אישום נגד השוטרים שהיו מעורבים באירועי אוקטובר 0002, טענו שמיר וחברו לוועדה, השופט האשם חטיב, כי מח"ש לא יישמה את המלצות ועדת אור והקלה ראש בממצאיה. בעקבות פרסום הדו"ח של ארגון עדאלה, נראית ביקורתם של שמיר וחטיב מוצדקת שבעתיים.

התנהגותה של מח"ש לכל אורך הפרשה לקתה בפגמים, ולעתים נראתה כטיוח. מבדיקת עדאלה עולה, בין היתר, כי בניגוד להמלצות ועדת אור לא נחקרו חמישה מקרי הרג, וכי שוטרים שנחקרו לא התבקשו להסביר סתירות בין הגרסאות שמסרו למח"ש לבין אלה שמסרו לוועדה. עוד מתברר, כי מח"ש לא חשפה את סירובם של שוטרים לשתף פעולה עם החקירה ולעבור בדיקת פוליגרף, כי עדים שנחשבו מהימנים בעיני חברי ועדת אור נפסלו על ידה, וכי אף שלא הביאה ראיות חדשות - מסקנותיה מן האירועים הפוכות מאלו של הוועדה.

מח"ש לא סיפקה עד היום תשובה משכנעת לשאלה מדוע האירועים לא נבדקו החל מן הימים הראשונים (הנימוק שהיה קשה לנהל חקירה בשטח קלוש, והטיעון שמשפחות הקורבנות לא שיתפו פעולה - בעייתי). אפילו חוקיות ההוראה לפתוח באש לא נבדקה. אילו היו חוקרי מח"ש מתייחסים בכובד ראש למסקנות ועדת אור, לא היו מזניחים סוגיה זו, וספק אם היו מסוגלים שלא להמליץ על העמדה לדין של המפקדים האחראים.

זלזולה של מח"ש במסקנות הוועדה בא לידי ביטוי נוסף במסיבת העיתונאים שקיימה צמרת משרד המשפטים שלושה ימים בלבד לאחר שפורסמה החלטת מח"ש שלא להעמיד אף שוטר לדין - החלטה שעוררה סערה ציבורית ואכזבה מרה בקרב הציבור הערבי. אווירת השאננות שהופגנה במסיבת העיתונאים, וההגנה הגורפת מצד פרקליט המדינה ערן שנדר (שלמעשה מנוע ממעורבות, מכיוון שכיהן כראש מח"ש בתקופת האירועים וחלק נכבד מטענות ועדת אור מתייחס לתפקודו בעת ההיא) התחלפה, אמנם, ימים אחדים אחר כך, בפתיחתו מחדש של הדו"ח, אך ההחלטה הסופית לסגור את התיקים סתמה את הגולל על הסיכוי לתיקון העוול הכפול שנגרם למשפחות השכולות.

מח"ש ומשרד המשפטים מגיבים בתוקף, לעתים אף בתוקפנות, על ההאשמה שאלמלא היו ההרוגים ערבים היה הטיפול כולו שונה. ההאשמה, כמו התשובה עליה, קשות להוכחה. ועם זאת, אפשר בהחלט להבין את תחושתו הקשה של הציבור הערבי, כי מח"ש מזלזלת בו ובחברי ועדת אור, ובכך מסמנת לשוטרים כי חייו של אזרח ישראלי ערבי פחותי ערך בעיני החוק. מח"ש חייבת לפתוח את התיקים מחדש, לנהל חקירה אמיצה, ולהשיב, ולו באיחור, מעט מהאמון האבוד של אזרחי ישראל הערבים בממסד.

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון